

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

XIX. De Rerum permutatione. D. 9. S. 1. C. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

cto, is Ecclesiæ præjudicare nequit sine consensu Capituli; secus, si ante illam declarationem eas receperit, quia circa jus primò quærendum Prælati potest Ecclesiæ obesse. Ita *Schmaltzgr. b. t. n. ult.*
An privatus sine protestatione accipiens antiquos Canones, censeatur remittere caducitatem? Item An caducatus eos teneatur solvere cum amissione Emphyteusis? Disputatur, teste Leuren. b. t. Q. 375.

De Locatione & Conductione; item de Emphyteusi actum est in Nucl. Theol. *Exam. 15. n. 7. & 8.*

TITULUS XIX.

De Rerum Permutatione.

I. Juxta *L. i. ff. de Rer. permut.* hæc definitur, quòd fit rei unius ad alteram mutua præstatio, ut ex rei traditione dominium hinc inde transferatur. Unde necesse est, ut PERMUTANTES sint rerum Domini; neque enim rei alienæ permutatio subsistit, ex *d. L. §. ideoque*. Hinc quamvis juxta dicta in Nucl. Theol. *Exam. 15. n. 4. §. 5.* Si fur emat equum Titii pro pretio furtivo, fur fiat dominus equi, non autem Titius per se dominus pretii furtivi, sed hoc evictò illi solùm remaneat actio personalis in furem; si tamen fur per-

muter

mutet equum furtivum cum equo Titii, evicto equo furtivo remanet Titio vel actio Realis in suum equum, juxta Pirrh. *h. t. n. 3. Ex conditione Dati ob causam causâ non secutâ*; vel si malit juxta Schmaltzgr. *h. t. n. 13. ex L. si cum Patris I. C. h. t.* alterum cogere potest, ut rem aliam det ac interesse solvat. Cæterum non solum res temporales, v. g. fundi, jumenta &c. sed etiam res spirituales, estò hæ vendi non possint, citra tamen simoniam possunt permutari, v. g. Jus Patronatûs, Beneficia, Reliquiæ &c. si fiat modo non prohibito. Nam *h. t.* statuitur:

2. I. In *Decret. C. 5.* „Commutationes „Præbendarum de jure fieri non possunt, „præsertim pactione præmissâ, i. e. sine „auctoritate Superioris, quæ circa spi- „ritualia vel annexa spiritualibus labem „semper continet simoniæ. Si autem „Episcopus causam inspexerit necessa- „riam, licitè poterit de uno loco ad alium „transferre personas, ut quæ in uno loco „minùs utiles sunt, alibi se valeant uti- „lius exercere. Unde licèt coram Episco- „po non possit fieri resignatio in favorem, coram eo tamen ex justa causa potest fieri permutatio beneficiorum, v. g. Curati cum non curato, pinguis cum tenui, dum-

Dd § modo

modo fraus absit, & obtinens tenue se decenter alere possit. Ast verum beneficium cum ficto, i. e. macilento nulliusque fere momenti, quod vocatur *de Pertica*, permutari nequit; uti nec sine consensu Patronorum vel cum præjudicio Collatorum. Potest etiam Episcopus ex causa necessitatis Clericum, si v. g. causaverit scandalum in populo, aut in loco sit minus idoneus, cogere, ut suum beneficium cum altero permutet.

3. C. 8. „Cum de Parochialibus Eccle-
 „siis per se queat permutatio celebrari;
 „& in permutatione possessionum per se
 „non sit inhibitum, si alterâ ratione pos-
 „sessionum alteri præponderet, pecu-
 „niam posse refundi, de ipsarum posses-
 „sionibus ad invicem poterit, refusâ cer-
 „tâ pecuniæ quantitate, contractus per-
 „mutationis iniri; sic tamen, quòd illi
 „contractus nequaquam sibi invicem
 „miscantur; videl. ut non ratione spiri-
 „tualitatis majoris v. g. ob annexam Digni-
 „tatem detur temporale, (quod esset simo-
 „niacum) sed factâ permutatione juris
 „spiritualis cum spirituali excessus tempo-
 „ralitatis seu possessionum per alias posses-
 „siones seu pecuniam compensetur, adhi-
 „bitis solemnitatibus juris ad alienationem
 „rerum Ecclesiæ requisitis. *An autem si per-*
 „mutet.

mutentur beneficia quoad fructus inaequalia, possit Ordinarius imponere pensionem pinguiori beneficio pro aequanda ista inaequalitate? Controvertunt DD. apud *Lacr.* L. 4. n. 1104.

4. C. 9. „Cum permutatio de spiritualibus ad temporalia improbetur, decimationes pro re temporali seu pecunia concedi non possunt. Unde licet decimæ, quia sunt merè temporale, vendi possint, jus tamen decimandi, cum sit res spiritualis, cum re temporali permutari nequit sine auctoritate Papæ aut legitimi Superioris; nisi jus Decimarum vel per venditionem cum consensu Episcopi ante Concilium Lateran. vel per privilegium Apostolicum post illud sit translatum in laicos, & sic perpetuò separatum à titulo spirituali.

5. II. In 6. b. t. c. un. „Licet aliqui potestate Apostolicâ beneficia proximè vacatura expectent, illos tamen, qui secundum formam juris beneficia ad collationem Episcopi spectantia permutare volentes, liberè in manibus illius illa resignant, non vult Pontifex, æquitatem præferens rigori, circa permutationem beneficiorum hujusmodi, quæ alias minimè resignassent, impediri. Huic affine est C. 2. de Renuntiat. in 6. ubi dicitur:

„tur: Si in fraudem expectantis auctori-
 „tate Apostolicâ (vel Cæsareâ) primam
 „Præbendam vacaturam, alius in eadem
 „Ecclesiâ resignet beneficium tenue, quod
 „in proximo credat pinguius vacaturum,
 „non tenetur expectans illud recipere, sed
 „potest expectare alteram Præbendam
 „pinguiorem, eamque petere velut sibi
 „debitam. Quæ, si prædicto Renuntianti
 „confertur, eo ipso fraus intelligitur pro-
 „bata, & idem Renuntians utrâque Præ-
 „bendâ carebit; nempe primâ, quia eam
 „resignavit; & alterâ, quia est alteri de-
 „bita, ut notat Leuren. *in Foro Benef. P. 3.*
Q. 416. n. 3. Et quamvis hodie Gratia ex-
 „pectativæ à Papa omnino sublatae sint per
 „Conc. Trid. *sess. 24. de Ref. c. 19.* Precistis
 „tamen ab Imperatore concedi solent, qui-
 „bus hæc applicari possunt, juxta dicta su-
 „pra *Tit. 5. Append. 3. n. 8.*

6. III. In *Clement. h. t. c. un.* „ Ne con-
 „cessione juris utentibus præsertim circa
 „spiritualia illudatur, si quæ beneficia ex
 „causa permutationis ab aliquibus re-
 „signata, aliis quàm ipsis permutare vo-
 „lentibus conferantur, nullius Pontifex
 „hoc vult esse firmitatis. *An verò, dum per-
 „mutans non potest obtinere alterum bene-
 „ficio, possit sine nova collatione, & propria
 „auctoritate ad suum beneficium ob permuta-*

rationem alteri jam collatum redire? Disputant DD. apud Schmaltzgr. *h.t.n.80.* Leur. *l.c. Q. 275.* Notat tamen Nicolarts *Tit. 1. Dub. 9. §. 18.* Si Petrus & Paulus permutent sua beneficia, & Paulus factâ resignatione ac collatione moriatur, antequam Petrus resignationem sui beneficii faciat, Petrus habebit utrumque, si sint compatibilia, potestque gaudere bonâ fortunâ.

TITULUS XX.

De Feudis.

1. **Q**uid & quotuplex sit FEUDUM? Vide in Nucl. Theol. *Exam. 15. n. 9.* Materia Feudalis in Corpore Juris Civilis fusè pertractatur; in Jure Canonico breviter nempe duobus tantum Capitulis h. t.

2. C. 2. Specialiter decernit Pontifex:
 „Cum contingit, Vasallum decedere, & ad
 „Ecclesiam Feudum ipsius redire, potest
 „Episcopus liberè, si viderit expedire, il-
 „lud alteri concedere; deinde si contingat,
 „Vasallum alienare Feudum, potest filium
 „vel consanguineum alienantis investire.
 „Denique si Feudum fuerit alienatum,
 „quod ab Ecclesia facilè recuperari non
 „potest, alicui laico poterit in Feudum
 „licenter concedere, per quem Ecclesia
 „valeat ipsum rehabere.

3. His